

رابطه ویژگی‌های فردی با اثر بخشی آموزش تیراندازی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی

تاریخ دریافت: ۸۶/۷/۱

تاریخ پذیرش: ۸۶/۱۰/۱۵

عبداله مجیدی^۱، یوسف محمدی مقدم^۲ و قاسم اقلیمی^۳

چکیده

در اجرای مأموریت‌های پلیسی، هدف دستگیری زنده متهم برای انجام اقدامات بعدی می باشد و مهارت در تیراندازی که شرایط لازم برای شلیک به نقاط کم خطر بدن سوژه را فراهم می نماید از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می باشد. در این تحقیق تلاش شده است ویژگی‌های فردی مؤثر بر اثر بخشی تیراندازی دانشجویان پلیس مورد بررسی قرار گیرد تا با استفاده از روش‌های علمی نسبت به تعیین شاخص‌های مؤثر بر آموزش تیراندازی آنها اقدام گردد و از این طریق اثر بخشی آموزش‌ها افزایش یابد و زمینه‌های لازم برای گسترش مهارت تیراندازی فراهم شود. این تحقیق از نظر هدف کاربردی می‌باشد و به روش توصیفی پیمایشی انجام شده است. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های سلامت روان LCS90، هوش ریون بزرگسالان، تیپ شخصیت نوع B و A، فرم‌های آمادگی جسمانی و اطلاعات مربوط به سن و نمره تیراندازی موجود در پرونده‌های خدمتی دانشجویان دوره ۸۱ کارشناسی و ۹۱ کاردانی دانشگاه علوم انتظامی به تعداد ۱۱۶ نفر که در سال ۱۳۸۵-۱۳۸۶ مشغول به تحصیل بوده‌اند استفاده گردید و نتایج به دست آمده بیانگر این است که بین سلامت روان - سطح هوش و شخصیت نوع B با یادگیری مهارت تیراندازی رابطه معنادار وجود دارد و ارتباط بین آمادگی جسمانی و سن و شخصیت نوع A دانشجویان گروه نمونه با مهارت تیراندازی رد شده است.

واژگان کلیدی

تیراندازی پلیس / Police Shooting / اثر بخشی آموزشی / Educational Effectiveness / ویژگی‌های فردی / Individual Characteristics / اسلحه پلیس / Police Weapons / هوش / Intelligence / شخصیت A و B / A&B Personalit / آمادگی جسمانی / Physical Fitness / دانشگاه علوم انتظامی / IRI Police University (IRIPU).

□ استناد: مجیدی، عبدالله؛ محمدی مقدم، یوسف و اقلیمی، قاسم (زمستان ۱۳۸۶) «رابطه ویژگی‌های فردی با اثر بخشی آموزش تیراندازی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی» فصلنامه مطالعات مدیریت انتظامی، سال دوم، شماره چهارم، ۴۳۲-۴۱۹

۱. عضو هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی و دانشجوی دکتری مدیریت

۲. عضو هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی

۳. کارشناس ارشد فرماندهی و مدیریت انتظامی

مقدمه

یکی از مهم‌ترین وظیفه کارکنان نیروهای انتظامی حفاظت شخصیت‌ها، حراست بانک‌ها در هنگام اجرای مأموریت با سلاح گرم و حفظ جان خود و آحاد افراد جامعه (حاضر در صحنه عملیاتی می‌باشد) است. لذا لازم است در دوران آموزشی با آخرین متد و روش‌های به‌کارگیری اسلحه آشنا شوند تا ضمن رعایت موارد استعمال قانونی سلاح بر علیه افراد، مأموریت محوله را به‌نحو مطلوب اجراء نمایند.

اعمال قانون از سوی نیروی انتظامی همواره به روش مسالمت آمیز و بدون استفاده از قوه قهریه امکان‌پذیر نیست؛ بخصوص وقتی طرف مقابل پلیس، افراد قانون‌گریز و یا شبکه‌ها و باندهای مافیایی و مخوف تبهکاری باشند؛ معمولاً در این شرایط به‌کارگیری سلاح گرم اجتناب‌ناپذیر می‌باشد. از آنجایی که افراد و شبکه‌های مزبور از اجتماعات مردمی برای پوشش - اختفا و انجام عملیات استفاده می‌نمایند در هنگام مقابله با آنها بایستی مصالح اجتماعی و حفظ جان آحاد مردم ملحوظ نظر قرار گیرد. لذا علاوه بر نوع سلاح و تجهیزات، تخصص و مهارت فردی نقش تعیین‌کننده‌ای در نتایج استفاده از سلاح و مهمات مرگبار دارد؛ این مهارت‌ها در دانشگاه علوم انتظامی و یا مراکز آموزشی ناجا به فراگیران آموزشی داده می‌شود، امروزه سلاح‌های سبک با حجم آتش و بُرد زیاد و مجهز به انواع و اقسام دستگاه‌های نشانه روی طراحی و ساخته شده است. لزوم اجتناب از خطاهای محتمل در تیراندازی که اغلب به دلیل عوامل فردی موثر بر تیراندازی به وقوع می‌پیوندد لازم به نظر می‌رسد. این واقعیت وقتی اهمیت بیشتری می‌یابد که مأموریت دستگیری زنده سوژه باشد و مأموریت و وظایف ناجا در اغلب موارد این‌گونه می‌باشد.

توجه به توانائی‌های فردی افراد پلیس که در مواقع لزوم مجبور به استفاده از اسلحه می‌شوند، تأثیرات زیادی در تقلیل ضایعات و تلفات ناشی از درگیری مسلحانه دارد. در این پژوهش، ویژگی‌های فردی موثر بر اثربخشی تیراندازی دانشجویان پلیس مورد بررسی قرار گرفته و با استفاده از روش‌های علمی نسبت به تعیین شاخص‌ها و ویژگی‌های فردی موثر بر آموزش تیراندازی آنها اقدام نماید. تا از این طریق ضمن افزایش اقتدار و قدرت بازدارندگی پلیس در آینده، امکان بسط آموزش‌ها به سایر مراکز آموزشی نیروی انتظامی و حراست بانک‌ها و موسسات دولتی و شخصی که زمینه ساز امنیت پایدار هستند می‌سر گردد.

مبانی نظری تحقیق:

واعظ موسوی (۱۳۷۹)، با عنوان شناسایی مناسب‌ترین شیوه آموزش و عوامل اصلی جسمانی و روانی در تیراندازی با تفنگ به بررسی فرضیه‌ها درخصوص آموزش تیراندازی به افراد مبتدی پرداخته تا از بین آنها مناسب‌ترین شیوه آموزش شناسایی شده و بتوان از آن

برای آموزش مبتدیان، در حداقل زمان و با حداقل هزینه، استفاده کرد. علاوه بر این، ابعاد روان‌شناختی و جسمانی مربوطه نیز مطالعه شده‌اند (ص ۱۷۴).

آماده‌سازی روانی تیرانداز: آماده‌سازی‌های روحی به عنوان مهم‌ترین عنصر بنیانی در آماده‌سازی‌های تیراندازی می‌باشد. به طوری که امکان دارد بدین ترتیب امتیازات بالایی را که در، بعضی روش‌ها حداکثر امتیازات محسوب می‌شوند کسب نمایید و مطالعه زیاد در این خصوص برای کسب یک بینش درونی نسبت به این موضوع مشکل، لازم است به طوری که با وجود تمام احساسات منفی شما ممکن است آن رفتار و واکنش صحیح را در تمامی موقعیت‌های رقابت حتی تحت شدیدترین فشارهای عصبی بیابید. با این منظور شما نیاز به آماده‌سازی خود در زمینه تمرکز حواس و بازسازی موقعیت و فضای رقابت دارید. علاوه بر آن شما باید خود را در زمینه تفکر مثبت‌تریت نمایید و از تمام جهات روحی برای کسب امتیازات بالا و حتی ماکزیمم امتیازات آماده شوید (استاندل، ۱۳۶۴، ص ۱۰۱).

حالت‌های عصبی قبل از شروع تیراندازی: فشار روحی که یک تیرانداز تحمل می‌کند، اغلب پیش از شروع مسابقه بیشتر از زمانی است که رقابت آغاز می‌گردد. حتی روزهای متمادی قبل از آن حالت آرزومندی تیرانداز شروع به ایجاد بزرگترین فشار روی سیستم عصبی او می‌کند که اغلب از هرگونه تلقین به نفس جلوگیری می‌کند. علاوه بر آن، در نتیجه وجود فشار روحی مثل این اغلب نارسایی‌های بدنی ناگوار پدید می‌آیند. فشار روحی مثل این اغلب نارسایی‌های بدنی ناگوار پدید می‌آیند: فشار خون ضربان قلب، سرعت تنفسی افزایش می‌یابد، بعضی‌ها شروع به عرق ریختن می‌کنند، رنگ صورت بعضی‌ها تغییر می‌کند، عضلات روی مفاصل بخصوص در ناحیه مچ شروع به لرزیدن غیرطبیعی می‌کند و بعضی‌ها احساس یک فشار در شکم یا در مثانه خالی شان می‌کنند، در نتیجه فشار عصبی قبل از شروع مسابقه تیرانداز را نه تنها به طرز روحی بلکه به طور بیولوژیکی نیز نسبت به شرایطی که تیراندازی وی تقاضا می‌کند بر می‌انگیزد. میزان این فشار بستگی دارد به: (۱) وسعت و اهمیت رقابت؛ (۲) خودآگاهی، اعتماد به نفس در طرز اجرای برنامه خودتان؛ (۳) آمادگی برای رقابت (آمادگی جسمانی از طریق پرورش عضلات و اعضاء داخلی)؛ (۴) احساسات مثبت از قبیل رضایت، شادی، تعادل روانی، اعتماد به نفس خویشتن؛ احساسات منفی از قبیل آرزوی محال، عدم رضایت، ترس، عصبانیت، میل به اثبات مهارت فردی، تحت تأثیر شکست‌های قبلی قرارداشتن، حسد، ناراحتی وجدان از کافی بودن آمادگی.

حالت‌های عصبی قبل از شروع، اغلب بعد از شلیک اولین گلوله به طور قابل توجهی، به دلیل مسائل جدیدی که تمام ذهن تیرانداز را به خود مشغول می‌دارند کم شده و حتی از بین می‌روند بدین ترتیب که کل این حالت‌ها بین تحرک‌ها و اعمال جزئی لازم برای شلیک

گلوله‌ها تقسیم شده و در نهایت توجه تیرانداز را از خود به سوی چیزهای دیگر معطوف می‌سازند. در این موقع، بعضی از تیراندازان که هنوز تحت تأثیر جو رقابت هستند، یک سری اعمال بدون فکر و آنی انجام داده و یا بسادگی کنترل خود و نتیجتاً اسلحه شان را از دست می‌دهند (استاندال، ۱۳۶۴، ص ۱۰۲).

آمادگی جسمانی: آمادگی جسمانی به کلیه توانائی‌های جسمانی فردی اطلاق می‌گردد که بوسیله آنها امکان اجرای خواسته‌های ذهنی در زمینه خاص فراهم می‌شود و هرچه این توانایی و قدرت برقراری هماهنگی آن با ذهن بیشتر باشد نتیجه به خواسته ذهنی نزدیکتر خواهد بود.

برنامه‌های آموزشی آمادگی جسمانی به سه مرحله تقسیم می‌شوند: آماده سازی، پرورش و نگهداری. نقطه شروع تمرینات متناسب با سن، میزان آمادگی قبلی و فعالیت‌های جسمانی پیشین در افراد مختلف متفاوت خواهد بود.

اشخاص جوان و سالم ممکن است بتوانند تمرینات را با مرحله پرورش شروع کنند. این در حالی است که اشخاص با سابقه تمرینی زیاد می‌توانند کار خود را از مرحله نگهداری پیگیری نمایند. عواملی مانند تمرینات میدانی گسترده، زمان رهایی و دوره بیماری ممکن است که سربازان یا دانشجویان دانشگاه‌های نظامی و انتظامی را از مرحله نگهداری به مرحله پرورش تنزل دهد. آموزش افرادی که فعالیت چندانی نداشته‌اند. خصوصاً کسانی که از ۲۰ سال به بالا سن دارند، باید از مرحله آمادگی شروع شود. بسیاری از نظامیانی که در این گروه قرار می‌گیرند، ممکن است یک دوره بیماری را گذرانده و برای آموزش اعزام شده باشند و یا صرفاً از دبیرستان به میدان آمادگی جسمانی پا گذاشته باشند. اغلب واحدهای آموزشی به طور همزمان افراد را در سه مرحله آموزش می‌دهند (قنبری خانقاه، ۱۳۸۳، ص ۱۱).

آموزش آمادگی جسمانی و ارتقای مهارت تیراندازی: مسابقات تیراندازی را باید مانند سایر فعالیت‌های ورزشی برشمرد که شرکت‌کنندگان در آن ورزش حرفه‌ای هستند، ورزشکارانی که به طور کامل آموزش تیراندازی را دیده‌اند، به قدرت، سیستم قلبی عروقی کارآمد و عضلات قابل انعطاف نیاز دارند. چنانچه یک تیرانداز به قدر کفایت ورزیده شود و کشش عضلانی درستی داشته باشد می‌تواند قابلیت‌های جسمانی خود را به حداکثر رسانده و تفنگ را بدون لرزش نگاه دارد. کنترل عضلات زمانی به حد مطلوب می‌رسد که انقباض سریع و کند عضلات هر دو آموزش داده شوند. از آنجا که انجام یک دوره مسابقات تیراندازی ممکن است ساعتها به طول بیانجامد یک ورزشکار ورزیده تحمل بیشتر و در نتیجه آسیب پذیری کمتری در مقابل خستگی دارد. بعضاً تیراندازی نامطلوب به فقدان انضباط ذهنی نسبت داده می‌شود. در حالیکه در حقیقت این مشکل ناشی از عدم آمادگی جسمانی است. تیرانداز

ممکن است قبل از رعایت مراحل تیراندازی هنگامی که هنوز تفنگ هدف‌گیری کامل نشده مبادرت به شلیک نماید که این عمل اغلب ناشی از خستگی است. عملی که بسیاری از تیراندازان در برنامه آموزشی خود از آن غفلت می‌کنند افزایش توان ماهیچه‌هاست. با اینکه در طول دوره آتش زمانی به آرام سازی اختصاص داده شده است (عملیات تکمیلی) تیرانداز به دلیل فشارهایی که همواره وجود دارند، خسته می‌شود. هیجان رقابت و فشار مسابقه نیز موجب خستگی روحی و جسمی می‌گردد و ورزشکاری که به طور صحیح آمادگی جسمی پیدا کند از این عوامل منفی کمتر تأثیر می‌پذیرد. باید توجه داشت علائم پیشرفت ورزیده سازی جسمانی در افرادی که به طور منظم ورزش می‌کنند و عموماً سر حال بوده و اعتماد به نفس بیشتر و وضع روحی بهتری دارند نامحسوس تر است (گریلینگ، ۱۳۸۴، ص ۹۴).

شخصیت نوع A و B: کسی که از نظر شخصیت، نوع A باشد، سعی دارد بدون دستپاچی در کوتاه‌ترین زمان، به بیشترین پیشرفت دست یابد و هرگاه ایجاب کند، در برابر گروه‌های مخالف و هرچیزی که سد راهش باشد به شدت مقاومت و مخالفت خواهد کرد. در فرهنگ آمریکای شمالی برای چنین شخصیتی ارزش زیادی قائلند و او می‌تواند در سایه جاه طلبی‌ها و کسب موفقیت‌ها به پاداش مادی زیادی برسد (رایبیز، ۱۳۸۵، ص ۱۵۵).

ویژگی‌های شخصیت نوع A: همیشه در حال حرکت، جنب و جوش و قدم زدن است و غذا را به سرعت می‌خورد؛ نسبت به سرعتی که کارها انجام می‌شود، احساس بی‌صبری می‌کند؛ همیشه می‌خواهد دو یا چند کار را به صورت همزمان انجام دهد؛ نمی‌تواند از تفریح هیچ استفاده‌ای ببرد؛ همیشه با عدد و رقم سر و کار دارد و دائم در حال محاسبه میزان کارهایی است که انجام داده است.

شخصی که دارای شخصیت نوع B است، ویژگی‌هایی که دارد که درست برعکس با شخصیت نوع A است. چنین فردی هیچگاه سراسیمه نیست، نمی‌خواهد دست به کارهایی بزند که پایان ندارد، احساس نوعی آرامش می‌کند و نباید دائم محاسباتی را انجام دهد.

ویژگی‌های شخصیت نوع B: هرگز سراسیمه نیست و شاهد نتایج حاصل از سراسیمگی هم نخواهد بود؛ در خود هیچ‌گونه احساس نیاز به بحث درباره موفقیت‌ها نمی‌کند مگر این که شرایط یا اوضاع ایجاب کند که در این باره حرفی بزند. به جای به رخ کشیدن مدیریت و مقام خود، ترجیح می‌دهد که با دوستان خود خوش بگذرانند؛ همیشه در آرامش به سر می‌برد و احساس هیچ نوع کوتاهی یا غفلت نمی‌کند (رایبیز، ۱۳۸۵، ص ۱۵۵).

فرضیه‌های تحقیق عبارتند از: (۱) بین سلامت روان و مهارت تیراندازی ارتباط معناداری وجود دارد؛ (۲) بین سطح هوش و مهارت تیراندازی ارتباط معناداری وجود دارد؛

(۳) بین آمادگی جسمانی (دراز و نشست، انعطاف‌پذیری، دو سرعت ۶۰ متر، دو ۲۴۰۰ متر، شنای سوئدی و پرش عمودی) و مهارت تیراندازی ارتباط معناداری وجود دارد؛ (۴) بین تیپ شخصیتی (نوع A و B) و مهارت تیراندازی ارتباط معناداری وجود دارد (۵). بین سن و مهارت تیراندازی ارتباط معناداری وجود دارد.

مواد و روش‌ها

نوع تحقیق کاربردی - توصیفی است که با استفاده از روش زمینه‌یابی انجام شده است. ابزار گردآوری داده‌ها از طریق چند پرسشنامه بوده است.

۱- پرسشنامه سلامت روان SCL۹۰: این آزمون شامل ۹۰ سوال برای ارزش‌یابی علائم روانی است که به کمک آنها ۹ فاکتور شکایات جسمانی، وسواس و اجبار، حساسیت در روابط متقابل، افسردگی، اضطراب، پرخاشگری، ترس مرضی، افکار پارانوئیدی و روان‌پریشی فرد سنجیده می‌شود.

۲- پرسشنامه هوش ریون بزرگسالان: شامل ماتریس‌های پیشرفته پیشرونده تصویری است که پاسخگو به کمک ذهن شکل مورد نظر را با انتخاب یک شکل از بین چند شکل موجود در ماتریس تکمیل می‌کند.

۳- پرسشنامه تیپ شخصیت (نوع A و B): حاوی ۱۷ تا ۲۰ سوال است که به کمک آنها می‌توان شخصیت فرد را در ۲ گروه نوع A و B دسته‌بندی نمود.

۴- فرم سلامت جسمانی دانشجویان: شامل دوی ۲۴۰۰ متر، شنای سوئدی، دوی ۶۰ متر سرعت، پرش عمودی، انعطاف‌پذیری و دراز و نشست می‌باشد که برای پذیرش دانشجویان پلیس انجام می‌شود.

۵- اسناد و مدارک کتابخانه‌ای موجود در پرونده دانشجویان: نمرات و امتیازات و سایر اطلاعات مورد نیاز همچون سن و مقطع تحصیلی از پرونده‌های دانشجویی استخراج گردید. جامعه آماری، کلیه دانشجویان دوره ۱۸ کارشناسی و دوره ۱۹ کاردانی دانشگاه علوم انتظامی به تعداد ۳۹۱ نفر می‌باشند که در سال تحصیلی ۱۳۸۵-۱۳۸۶ مشغول به تحصیل بودند. که از بین آنها ۱۱۶ نفر با استفاده از فرمول کوکران متناسب با حجم طبقات جامعه نمونه‌گیری شد. و از آنجائی که اطلاعات از سوابق خدمتی دانشجویان استخراج گردید نرخ برگشت پاسخ‌نامه‌ها ۱۰۰٪ می‌باشد. برای تجزیه و تحلیل داده از آزمون پیرسون استفاده گردید.

یافته‌ها

• فرضیه اول: بین سلامت روان با مهارت تیراندازی ارتباط معناداری وجود دارد.

جدول ۱. نتایج ضریب همبستگی سلامت روان با تیراندازی

متغیر	شاخصه‌های آماری	سلامت روان
مهارت تیراندازی	همبستگی پیرسون	۱
	سطح معناداری (sig)	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۱۶
سلامت روان	همبستگی پیرسون	۰/۳۲
	سطح معناداری (sig)	۰/۳۰
	تعداد	۱۱۶

همان‌طور که نتایج در جدول ۱ نشان می‌دهد، و میزان ضریب همبستگی به دست آمده ($r = 0/32$) با فراوانی ۱۱۶ نفر در سطح آلفای ۰/۰۵ معنادار است، چرا که سطح معناداری ($p = 30\%$) از مقدار ۰/۰۵ کمتر است. بنابراین با ۹۹ درصد اطمینان می‌توان گفت که بین سلامت روان و مهارت تیراندازی ارتباط وجود دارد.

• فرضیه دوم: بین سطح هوش با مهارت تیراندازی ارتباط معناداری وجود دارد.

جدول ۲. نتایج ضریب همبستگی هوش با مهارت تیراندازی

متغیر	شاخصه‌های آماری	سلامت روان
مهارت تیراندازی	همبستگی پیرسون	۱
	سطح معناداری (sig)	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۱۶
هوش	همبستگی پیرسون	۰/۵۳
	سطح معناداری (sig)	۰/۴۴
	تعداد	۱۱۶

همان‌طور که نتایج بده‌دست آمده در جدول ۲ نشان می‌دهد، که بین سطح هوش و مهارت تیراندازی ارتباط مستقیم معناداری دیده می‌شود. میزان ضریب همبستگی به دست آمده ($r = 0/53$) با فراوانی ۱۱۶ نفر در سطح آلفای ۰/۰۵ معنادار است، چرا که سطح معناداری ($p = 44\%$) از مقدار آلفای ۰/۰۵ کوچکتر است. می‌توان گفت که بین سطح هوش و مهارت رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد.

• فرضیه سوم: بین میزان آمادگی جسمانی (دراز نشست، انعطاف‌پذیری، دو سرعت ۶۰ متر، دو سرعت ۲۴۰۰، شنای سوئدی و پرش عمومی) با مهارت تیراندازی ارتباط معناداری وجود دارد.

جدول ۳. نتایج ضریب همبستگی دراز نشست با مهارت تیراندازی

متغیر	شاخصه‌های آماری	سلامت روان
مهارت تیراندازی	همبستگی پیرسون	۱
	سطح معناداری (sig)	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۱۶
دراز نشست	همبستگی پیرسون	-۰/۵۰
	سطح معناداری (sig)	-۰/۵۷
	تعداد	۱۱۶

همان‌طور که نتایج در جدول ۳ نشان می‌دهد، بین دراز نشست و تیراندازی رابطه معناداری دیده نمی‌شود. میزان ضریب همبستگی به دست آمده ($r=0/50$) با فراوانی ۱۱۶ نفر در سطح آلفای ۰/۰۵ معنادار نیست، چرا که سطح معناداری ($p=0/57$) از مقدار ۰/۰۵ بزرگتر است. می‌توان گفت که بین نمره دراز نشست و نمره تیراندازی رابطه مستقیم و معناداری وجود ندارد.

ارتباط انعطاف‌پذیری با تیراندازی: نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که بین انعطاف‌پذیری تیراندازی رابطه معناداری دیده نمی‌شود. میزان همبستگی به دست آمده ($r=0/70$) با فراوانی ۱۱۶ نفر در سطح آلفای ۰/۰۵ معنادار نیست، چرا که سطح معناداری ($p=0/40$) از مقدار ۰/۰۵ بزرگتر است. می‌توان گفت که بین نمره انعطاف‌پذیری و نمره تیراندازی رابطه مستقیم و معناداری وجود ندارد.

جدول ۴. نتایج ضریب همبستگی انعطاف‌پذیری با مهارت تیراندازی

متغیر	شاخصه‌های آماری	سلامت روان
مهارت تیراندازی	همبستگی پیرسون	۱
	سطح معناداری (sig)	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۱۶
انعطاف‌پذیری	همبستگی پیرسون	۰/۷۰
	سطح معناداری (sig)	۰/۴۰
	تعداد	۱۱۶

ارتباط بین دو سرعت ۶۰ متر با تیراندازی: نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد که بین دو سرعت ۶۰ متر با تیراندازی رابطه معناداری دیده نمی‌شود. میزان ضریب همبستگی به دست آمده ($r=0/12$) با فراوانی ۱۱۶ نفر در سطح آلفای ۰/۰۵ معنادار نیست، چرا که سطح معناداری ($p = 0/20$) از مقدار ۰/۰۵ بزرگتر است. می‌توان گفت که بین نمره دو سرعت ۶۰ متر و نمره تیراندازی رابطه مستقیم و معناداری وجود ندارد.

جدول ۵. نتایج ضریب همبستگی دو سرعت ۶۰ متر با مهارت تیراندازی

متغیر	شاخصه‌های آماری	سلامت روان
مهارت تیراندازی	همبستگی پیرسون	۱
	سطح معناداری (sig)	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۱۶
دو ۶۰ متر	همبستگی پیرسون	۰/۲۱
	سطح معناداری (sig)	۰/۲۰
	تعداد	۱۱۶

ارتباط بین دو ۲۴۰۰ متر با تیراندازی: نتایج جدول ۶ نشان می‌دهد که بین دو ۲۴۰۰ متر با تیراندازی رابطه معناداری دیده نمی‌شود. میزان ضریب همبستگی به دست آمده ($r=0/62$) با فراوانی ۱۱۶ نفر در سطح آلفای ۰/۰۵ معنادار نیست، چرا که سطح معناداری ($p=0/78$) از مقدار ۰/۰۵ بزرگتر است. می‌توان گفت که بین نمره دو ۲۴۰۰ متر و نمره تیراندازی رابطه مستقیم و معناداری وجود ندارد.

جدول ۶. نتایج ضریب همبستگی دو ۲۴۰۰ متر با مهارت تیراندازی

متغیر	شاخصه‌های آماری	سلامت روان
مهارت تیراندازی	همبستگی پیرسون	۱
	سطح معناداری (sig)	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۱۶
دو ۲۴۰۰ متر	همبستگی پیرسون	۰/۶۲
	سطح معناداری (sig)	۰/۸۷
	تعداد	۱۱۶

ارتباط بین شنای سوئدی با تیراندازی: نتایج جدول ۷ نشان می‌دهد که بین شنای سوئدی با تیراندازی رابطه معناداری دیده نمی‌شود. میزان ضریب همبستگی به دست آمده ($r=0/821$) با فراوانی ۱۱۶ نفر در سطح آلفای ۰/۰۵ معنادار نیست، چرا که سطح معناداری ($p=0/071$) از مقدار ۰/۰۵ بزرگتر است. می‌توان گفت که بین نمره شنای سوئدی و نمره تیراندازی رابطه مستقیم و معناداری وجود ندارد.

جدول ۷. نتایج ضریب همبستگی شنای سوئدی با مهارت تیراندازی

متغیر	شاخصه‌های آماری	سلامت روان
مهارت تیراندازی	همبستگی پیرسون	۱
	سطح معناداری (sig)	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۱۶
شنای سوئدی	همبستگی پیرسون	۰/۸۲۱
	سطح معناداری (sig)	۰/۰۷۱
	تعداد	۱۱۶

ارتباط بین پرش عمودی با تیراندازی: نتایج جدول ۸ نشان می‌دهد که بین پرش عمودی با تیراندازی رابطه معناداری دیده نمی‌شود. میزان ضریب همبستگی به دست آمده ($r=0/60$) با فراوانی ۱۱۶ نفر در سطح آلفای ۰/۰۵ معنادار نیست، چرا که سطح معناداری ($p=0/105$) از مقدار ۰/۰۵ بزرگتر است. می‌توان گفت که بین نمره پرش عمودی و نمره تیراندازی رابطه مستقیم و معناداری وجود ندارد.

جدول ۸. نتایج ضریب همبستگی پرش عمودی با مهارت تیراندازی

متغیر	شاخصه‌های آماری	سلامت روان
مهارت تیراندازی	همبستگی پیرسون	۱
	سطح معناداری (sig)	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۱۶
پرش عمودی	همبستگی پیرسون	۰/۶۰
	سطح معناداری (sig)	۰/۱۰۵
	تعداد	۱۱۶

• فرضیه چهارم: بین تیپ شخصیتی (نوع A و B) با مهارت تیراندازی رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۹. نتایج ضریب همبستگی بین تیپ شخصیتی نوع B با مهارت تیراندازی

متغیر	شاخصه‌های آماری	سلامت روان
مهارت تیراندازی	همبستگی پیرسون	۱
	سطح معناداری (sig)	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۱۶
تیپ شخصیتی	همبستگی پیرسون	-۰/۸۱۲
	سطح معناداری (sig)	۰/۰۱۹
	تعداد	۱۱۶

همان‌طور که نتایج جدول ۹ نشان می‌دهد، بین تیپ شخصیتی نوع B با مهارت تیراندازی رابطه مستقیم و معناداری دیده می‌شود. میزان ضریب همبستگی به دست آمده ($r=0/218$) با فراوانی ۱۱۶ نفر در سطح آلفای ۰/۰۵ معنادار است، چرا که سطح معناداری ($p=0/019$) از مقدار ۰/۰۵ کوچکتر است. می‌توان گفت که بین نوع شخصیت با مهارت تیراندازی رابطه معناداری وجود دارد.

• فرضیه پنجم: بین سن با مهارت تیراندازی رابطه معناداری وجود دارد.

همان‌طور که نتایج جدول ۱۰ نشان می‌دهد، بین سن و مهارت تیراندازی رابطه مستقیم و معناداری دیده نمی‌شود. میزان ضریب همبستگی به دست آمده ($r=0/221$) با فراوانی ۱۱۶ نفر در سطح آلفای ۰/۰۵ معنادار نیست، چرا که سطح معناداری ($p=0/193$) از مقدار ۰/۰۵ بزرگتر است. می‌توان گفت که بین سن و مهارت تیراندازی رابطه مستقیم و معناداری وجود ندارد. بنابراین با اطمینان می‌توان گفت که بین سن و مهارت تیراندازی رابطه مستقیم و معناداری وجود ندارد.

جدول ۱۰. نتایج ضریب همبستگی بین سن با مهارت تیراندازی

متغیر	شاخصه‌های آماری	سلامت روان
مهارت تیراندازی	همبستگی پیرسون	۱
	سطح معناداری (sig)	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۱۶
سن	همبستگی پیرسون	۰/۲۲۱
	سطح معناداری (sig)	۰/۱۹۳
	تعداد	۱۱۶

بحث و نتیجه‌گیری

در مطالعه آشکار گردید بین میزان سلامت روان دانشجویان با مهارت تیراندازی رابطه معناداری وجود دارد. میزان همبستگی به دست آمده برابر با $(r=0/23)$ است که در سطح $(p=0/03)$ معنادار می باشد. سلامت روان که عبارت است از سازش فرد با جهان پیرامون با حداکثر توان و امکانات می تواند منجر به عملکرد مؤثر فرد در تمام ابعاد زندگی شود، به طوری که به نظر می رسد عملکرد شغلی فرد را تحت تأثیر قرار دهد. در مطالعه حاضر نیز مشخص گردیده که دانشجویان دارای سلامت روان از مهارت تیراندازی بهتری برخوردارند و با افزایش و ارتقای سطح سلامتی می توان انتظار داشت که دانشجویان در فراگیری مهارت از جمله تیراندازی نیز پیشرفت نمایند.

از طرف دیگر میزان هوش به عنوان یک متغیر دیگر روانشناختی با مهارت تیراندازی در ارتباط است به طوریکه همبستگی به دست آمده در طرح حاضر $(r=0/35)$ در سطح $(p=0/044)$ معنادار بوده و می تواند بعنوان یک متغیر پیش بینی عمل نماید. بنابراین، با گزینش دانشجویان باهوش می توان انتظار فراگیری مهارت‌ها به ویژه تیراندازی را داشت. در مطالعه حاضر مشخص گردید که بین میزان مؤلفه‌های آمادگی جسمانی (درازنشست، انعطاف‌پذیری، دو سرعت ۶۰ متر و دو ۲۴۰۰ متر، شنای سوئدی و پرش عمودی) با مهارت تیراندازی ارتباطی وجود ندارد. هرچند که آمادگی جسمانی برای پلیس به عنوان یک مهارت ضرورت دارد و بدون توجه به آن نمی توان پلیس مقتدر و توانا و با اعتماد به نفس تربیت نمود تا در صحنه عمل بتوانند با چابکی و چالاکی وارد عملیات شود، اما نتایج ارتباط بین این دو عامل را نشان نمی دهد. به نظر می رسد که عامل تمرکز و تفکر در تیراندازی اهمیت بیشتری داشته باشد تا مؤلفه‌های مورد سنجش در مطالعه حاضر بدین لحاظ لازم است برای ارتقای تیراندازی دانشجویان به عوامل دیگری توجه شود. از طرف دیگر بی شک آمادگی جسمانی فرد عامل مهمی برای عملکرد وی در صحنه عمل می باشد که می تواند زمینه و بستر مهارت‌ها را فراهم سازد و تمرین‌های بینابینی (دویدن، شناکردن، خم کردن زانو و ...) بعلت اینکه در هر لحظه امکان اجرای آن وجود دارد، می تواند این زمینه را برای تیرانداز فراهم سازد. ولی در مطالعه حاضر این فرضیه که بین میزان آمادگی جسمانی با مهارت تیراندازی ارتباط معناداری وجود دارد رد شده است.

در ارتباط با این فرضیه که بین تیپ شخصیت (BoA) با مهارت تیراندازی رابطه معناداری وجود دارد نتایج نشان می دهد که ضریب همبستگی به دست آمده $(r=0/22)$ در سطح $(p=0/019)$ معنادار بوده، به طوری که می توان گفت هرچه فرد به طرف تیپ شخصیتی B تمایل داشته باشد، میزان مهارت تیراندازی وی بالاتر است. تیپ شخصیتی

A دارای ویژگی‌هایی است که می‌تواند عملکرد فرد در مهارت‌هایی که نیاز به دقت بالا دارند، و از جمله مهارت تیراندازی، را تحت تأثیر قرار داده و سطح عملکرد را پایین آورد؛ این ویژگی‌ها شامل دستپاچگی، فقدان صبر و تحمل، تعجیل در امور و غیره است. از طرف دیگر، ویژگی‌های تیپ شخصیت B نظیر آرامش و ثبات رفتاری، تحمل استرس، مقاومت و صبر و بردباری است، بی شک ارتباط مستقیم با افزایش مهارت تیراندازی دارد و انتخاب و تربیت افسران دارای اینگونه تیپ شخصیتی نه تنها می‌تواند مهارت‌هایی که نیاز به تمرکز دارند را ارتقای بخشد بلکه در ارتقای مهارت تیراندازی نیز سهم عمده‌ای خواهد داشت.

در آخر، پیرامون فرضیه پنجم که بین سن با مهارت تیراندازی رابطه معناداری وجود دارد؛ در تحقیق حاضر این ارتباط رد شده است. یعنی بین این عامل نیز همانند عوامل آمادگی جسمانی ارتباط معناداری با تیراندازی وجود ندارد. بر حسب برخی نظریات، سن اهمیت قاطعی در رابطه با کیفیت اجرایی یک تیرانداز ندارد. هرچند که می‌توان گفت با افزایش سن افراد، بسیاری از توانایی‌های فرد از جمله مهارت‌های جسمانی تا حدی تقلیل می‌یابد ولی با اینکه گروه نمونه مورد بررسی در محدوده اوایل جوانی است و اختلاف سنی بین آنها خیلی زیاد و فاحش نیست در مطالعه حاضر ارتباط بین این دو عامل نیز رد شده است.

نتیجه اینکه می‌توان گفت در مهارت تیراندازی سلامت روان، شخصیت و هوش اثرگذار بوده و آمادگی جسمانی و سن که از عوامل زیستی محسوب می‌شوند با این مهارت در ارتباط نیستند. از آنجائی که بین سلامت روان و مهارت تیراندازی ارتباط معنادار و قابل توجهی وجود دارد لازم است دانشجویانی گزینش شوند که دارای سلامت روان بوده تا مهارت‌های مورد نیاز پلیس و از آن جمله مهارت تیراندازی را بنحو شایسته‌ای فراگیرند. لازم است مسئولین تربیتی دانشگاه در پرورش دانشجویان صبور، شکیبا و دارای تیپ شخصیتی B تلاش مضاعفی داشته باشند تا در زمان مورد نیاز بتوانند عملکرد بهتری ارائه دهند. در گزینش و ورود داوطلبان دانشگاه به هوش و بهره هوشی افراد توجه شوند تا زمینه فراگیری مهارت‌های مورد نیاز شغلی فراهم شود.

حداقل سه فاکتور آمادگی جسمانی که بر یادگیری و ارتقای مهارت تیراندازی دانشجویان پلیس اثر مستقیم دارد بر فاکتورهای آمادگی جسمانی فعلی (که بیشتر مبین سلامت، چالاکی و چابکی) داوطلبان می‌باشد اضافه گردد. خدمات مشاوره‌ای و آموزش سلامت روان بیش از پیش گسترش یابد تا ضمن ارتقای سطح سلامت زمینه فراگیری مهارت‌های مورد نیاز پلیس فراهم شود.

کتابنامه

استاندل، هانس (۱۳۶۴). **تیراندازی به عنوان یک ورزش**، ترجمه ا. م. سپند. تهران: تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران.

گریلینگ، ویلیام (۱۳۸۴). **تیراندازی برای طل**، ترجمه آذر نوروزی. تهران: امیر محمد.

رایبیز، استیفن پی. (۱۳۷۸). **رفتار سازمانی**، ترجمه علی پارسائیان و سید محمد اعرابی. تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.

واعظ موسوی، سید کاظم (۱۳۸۳). **شناسایی راه‌های توسعه ورزش تیراندازی در ناجا**. تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات آموزش و نیروی انسانی ناجا.

منابع برای مطالعه بیشتر

ذوالفقاری، حسن (۱۳۶۹). **تیراندازی بهترین ورزش‌ها**، تهران، کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران.

ایشتوانفی، چابا (۱۳۸۰). **اصول علمی و روش شناسایی تمرینات ورزشی**، ترجمه مهران شاهین طبع. تهران: دانشگاه علوم انتظامی.

رضوی، محمد (۱۳۸۴). **جرائم و مجازات‌های نیروهای مسلح به انضمام کاربرد قانونی سلاح**. تهران: نورعلم.

فرماندهی مراکز آموزش ناجا (۱۳۸۴). **مجموعه مقالات دومین همایش علمی - کاربردی تیراندازی در مراکز آموزش و عوامل مؤثر بر ارتقای کیفیت آن**. تهران: انتشارات طنین؛ افرا پویا.

بختیاری، حسین و ترابی، یوسف. (۱۳۸۵). **سیر تاریخی آموزش عالی پلیس در ایران تا ۱۳۷۰**. تهران: دانشگاه علوم انتظامی.

قنبری خانقاه، قاسم (۱۳۸۳). **آموزش آمادگی جسمانی**. تهران: دانشگاه امام حسین (ع).

دانشگاه امام حسین (ع) (۱۳۷۹). **مقالات اولین همایش علمی ورزش و تربیت بدنی نظامی**.